

HÄZIRKI ZAMAN TÜRKMEN DILI (FONETIKA) DERSINDEN JEMLEÝJI BARLAG ÜÇIN SORAGLAR

1. Häzirki zaman türkmen dili, fonetika dersiniň maksady we wezipesi, onda öwrenilýän meseleler.
2. Häzirki zaman türkmen dili dersiniň bölümleri.
3. Dil ulgamynyň bölümleri.
4. Edebi dil we onuň aýratynlyklary.
5. Türkmen diliniň häzirki ähmiýeti.
6. Fonetikanyň öz önünde goýýan maksatlary.
7. Diliň fonetik ulgamy.
8. Fonetikanyň esasy birlikleri.
9. Fonetikanyň predmeti, ony öwrenmegiň ähmiýeti.
10. Fonetikanyň görnüşleri.
11. Umumy we hususy fonetika.
12. Taryhy we teswiri fonetika.
13. Deňeşdirme, degşirme, eksperimental fonetika.
14. Fonetikanyň dil biliminiň beýleki bölümleri bilen baglanyşygy.
15. Gepleýşiň fonetik birlikleri.
16. Fonetikanyň esasy birlikleri.
17. Ses (segment) birlikleriň toparlara bölünişi
18. Akustika barada düşünje.
19. Akustikanyň hil taýdan tapawutlanyşy.
20. Sesiň güýji.
21. Sesiň belentligi.
22. Sesiň tembri.
23. Akustikanyň mukdar taýdan tapawutlanyşy.
24. Sesiň dowamlylygy.
25. Dil seslerini öwrenmegiň anatomiýa-fiziologik ugry.
26. Dil seslerini öwrenmegiň akustik ugry.
27. Dil seslerini öwrenmegiň lingwistik ugry.
28. Sözeleş sesleri barada düşünje.
29. Ses we harp.
30. Ses we fonema.
31. Fonema we wariant.
32. Harplar we transkripsiýa
33. Sesiň artikulyasiýasynyň bölekleri.
34. Çekimlilik we çekimsiz sesler.
35. Artikulyasiýa boýunça çekimli sesleriň toparlara bölünişi.
36. Artikulyasiýa boýunça çekimsiz sesleriň toparlara bölünişi.
37. Dodak çekimsizleri.
38. Dil çekimsizleri.
39. Artikulyasiýanyň hili boýunça çekimsizleriň toparlara bölünişi.
40. Akustik aýratynlyklar boýunça sesleriň toparlara bölünişi.
41. Fonologiýa barada umumy düşünje.

42. Fonemalaryň toparlara bölünişi.
43. Çekimli fonemalar.
44. Çekimli fonemalaryň sany (mukdary) barada.
45. Çekimli sesleriň fonema sostawy barada N.A.Baskakow, A.Annanurow, S.Kürenow, A.P.Poseluewskiy, N.K.Dmitriyew, T.Täçmyradow, M.Hudaýgulyýew ýaly alymlaryň pikirleri.
46. Amanmuhammet Nurmuhammedowyň türkmen fonetikasy baradaky derňewleri
47. Amanmuhammet Nurmuhammedowyň «Türkmen dilinde uzyn çekimsiz barmy» makalasyna syn.
48. «Türkmen dilinde süýkeş çekimsizler (eksperimental-fonetik derňew)» A.Nurmuhammedowyň derňewi.
49. «Türkmen dilinde sonorly çekimsizler (eksperimental-fonetik derňew)» S.Kürenowyň derňewi.
50. Çekimli fonemalaryň toparlara bölünişi.
51. Çekimli fonemalaryň mukdar taýdan toparlara bölünişi.
52. Çekimli fonemalaryň hil taýdan toparlara bölünişi.
53. Diliň gorizontel hereketi boýunça çekimli fonemalaryň toparlara bölünişi.
54. Diliň wertikal hereketi boýunça çekimli fonemalaryň toparlara bölünişi.
55. Dodaklaryň hereket edip-etmezligi boýunça çekimli fonemalaryň toparlara bölünişi.
56. Çekimli fonemalaryň umumy häsiýetnamasy.
57. Çekimsiz fonemalar.
58. Çekimsiz fonemalaryň sany barada.
59. Çekimsiz sesleriň fonema sostawy barada G.Gulmanow, H.Bagyýew, H.A.Maşakow ýaly alymlaryň pikirleri.
60. Çekimsiz fonemalaryň umumy häsiýetnamasy.
61. Dodak çekimsizleri.
62. Dil çekimsizleri.
63. Çekimsiz fonemalaryň toparlara bölünişi.
64. Sostawyndaky galmagal bilen owazyň mynasebeti boýunça çekimsiz fonemalaryň toparlara bölünişi.
65. Galmagally çekimsizler.
66. Sonorly çekimsizler.
67. Owaz perdeleriniň hereket edip-etmezligi boýunça çekimsiz fonemalaryň toparlara bölünişi.
68. Açyk çekimsizler.
69. Dymyk çekimsizler.
70. Artikulýasiýanyň orny boýunça çekimsiz fonemalaryň toparlara bölünişi.
71. Artikulýasiýanyň hili boýunça çekimsiz fonemalaryň toparlara bölünişi.
72. Çekimlilerde we çekimsizlerde ýüze çykyan kombinator ses üýtgemeler.
73. Ikinji uzyn çekimliler.
74. Ikinji uzyn çekimsizler.
75. Sesleriň sazlaşygy.
76. Çekimli sesleriň sazlaşygy (singarmonizm).
77. Çekimli sesleriň inçelik-ýogynlyk sazlaşygy.

78. Çekimli sesleriň dodak sazlaşygy.
79. Çekimsiz sesleriň sazlaşygy (assimilýasiýa).
80. Çekimsiz sesleriň progressiw sazlaşygy.
81. Çekimsiz sesleriň regressiw sazlaşygy.
82. Uýgunlaşma (akkomadasiýa).
83. Çekimsizleriň çekimli seslere uýgunlaşmasy.
84. Çekimlileriň çekimsiz seslere uýgunlaşmasy.
85. Sesleriň düşüp galyşy.
86. Çekimlileriň düşüp galyşy.
87. Çekimsizleriň düşüp galyşy.
88. Bogun, bogun bölekleriniň düşüp galyşy.
89. Sesleriň artdyrylyşy.
90. Çekimlileriň artdyrylyşy.
91. Çekimsizleriň artdyrylyşy.
92. Sesleriň özara ýer çalyşmasy (metateza).
93. Bogun barada maglumat.
94. Bogun görnüşleri.
95. Bogun galyplary.
96. Basym barada maglumat.
97. Söz basymy barada
98. Äheň barada umumy düşünje-
99. Melodika barada
100. Säginme barada
101. Tembr barada
102. Jümle basymy barada
103. Äheňiň hyzmaty barada
104. Türkmen edebi diliniň orfoepiýasy we orfoepik norma
105. Esasy orfoepik normalar, olaryň dürs ýazyw kadalary bilen baglanyşygy
106. Türkmen edebi diliniň esasy orfografik kadalary
107. Çekimli sesleriň ýazuw düzgüni
108. Çekimsiz sesleriň ýazuw düzgüni
109. Dodak çekimlileriniň ýazuw düzgüni
110. Dar dodak çekimlileriniň ýazuw düzgüni
111. Sesleriň düşmek düzgüni
112. Dymyk sesleriň açyk sese öwrülişi
113. Söz ortasynda iki çekimsiziň ulanylyşy
114. Söz sonunda iki çekimsiziň ýanaşyk gelşi
115. Iki hili áýdylýan sözleriň ýazuw düzgüni
116. Düýp sözleriň ýazuw düzgüni
117. Goşma sözleriň ýazuw düzgüni
118. Goşulmalaryň ýazuw düzgüni
119. Baş harplaryň ýazylýan ýerleri
120. Sözi täze setire geçirmek düzgüni